

Εκταση: **17,5** τ. χλμ. Ανάπτυξη ακτών: **21** χλμ. Κάτοικοι: **2.240 (2011: 2.220)**

Η συστάδα των Παξών αποτελείται από τα νησιά Παξοί η Παξός και Αντίπαξοι η Αντίπαξος και από λίγες βραχονησίδες.

Εκτείνονται σε μήκος 5,5 μιλίων από το βορειοδυτικά προς τα νοτιοανατολικά και σε μέγιστο πλάτος 2 μιλίων. Χωρίζονται από τη Κέρκυρα με διάυλο πλάτους 7 μιλίων και από την Ήπειρο με διάυλο πλάτους 8 μιλίων.

Πρωτεύουσα των Παξών είναι ο **Γάιος**, γραφικό χωριό χτισμένο στο λιμάνι που προστατεύεται από δυο νησάκια, τον Άγιο Νικόλαο και την Παναγιά. Πήρε το όνομα από τον άγιο Γάιο που αναφέρεται στις επιστολές του Απόστολου Παύλου και πέθανε εκεί. Στη βόρεια πλευρά, υπάρχει η πανέμορφη **Λάκκα** και στην ανατολική παραλία ο γραφικός **Λογγός**.

Το νησί θεωρείται παράδεισος για τους παραθεριστές. Από την Ιταλία καταπλέουν συνεχώς θαλαμηγοί και ταχύπλοα. Στη δυτική πλευρά, στο νησάκι Παναγιά, υπάρχουν τα περίφημα παραθαλάσσια σπήλαια, οι «Γκράβες» όπως τις αποκαλούν οι κάτοικοι. Ανταγωνίζονται τα περίφημα γαλάζια σπήλαια που υπάρχουν στο ιταλικό Κάπρι.

Οι Παξοί βρίθουν από δαντελωτές ακρογιαλιές, μικρούς και μαγευτικούς όρμους, ενώ για τους περιπατητές υπάρχουν μονοπάτια που οδηγούν σε εκπληκτικής ομορφιάς παραλίες. Λείπουν όμως οι αμμουδιές. Ο επισκέπτης θα τις συναντήσει στους Αντίπαξους, με τους οποίους το καλοκαίρι υπάρχει πυκνή επικοινωνία.

Η Εκκλησία των Αγίων Αποστόλων, το Βενετσιάνικο Κάστρο στο νησάκι του Αγίου Νικολάου και το Μοναστήρι της Παναγιάς στο ομώνυμο νησάκι είναι από τα αξιοθέατα των Παξών που γνωρίζουν μεγάλη τουριστική ανάπτυξη. Υπάρχουν ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Από την Αθήνα για Παξούς, εκτελούνται δρομολόγια όλο το χρόνο, μέσω Ηγουμενίτσας, με λεωφορεία του ΚΤΕΛ από το σταθμό του Κηφισού. Επίσης φεριμπότ εκτελούν όλο το χρόνο δρομολόγια για τον Γάιο, από την Ηγουμενίτσα, ενώ υπάρχει και απευθείας σύνδεση με την Κέρκυρα και, μέσω Κεφαλονιάς, με τη Πάτρα. Το καλοκαίρι, οι Παξοί συνδέονται και με την Ιταλία.

Τηλέφωνα: Λιμεναρχείο 266.20.32.259. Αστυνομία 266.20.32.222. Δήμος 266.20.32.561, 266.20.32.572. Κέντρο Υγείας 266.20.31.466. ΟΤΕ 266.20.32.099.

Η ιστορία των Παξών

Οι πρώτες πληροφορίες:

Εμβλημα του νησιού είναι η τρίαινα. Επειδή αυτήν χρησιμοποίησε ο θεός Ποσειδώνας για να κόψει ένα κομμάτι γης από την Κέρκυρα και να φτιάξει τους Παξούς, ερωτική φωλιά του στις πρώτες αγάπες με τη γυναίκα του Αμφιτρίτη. Τα συνήθιζε κάτι τέτοια ο θεός. Τη μυθική Ατλαντίδα την έφτιαξε για να απομονώνεται με την Κλειτώ και την Νίσυρο κόβοντας ένα κομμάτι από την Κω, τότε που καταπλάκωσε τον Γίγαντα Πολυβώτη. Οι σύγχρονοι βέβαια, άλλα λένε για τη δημιουργία του νησιού: Όταν ο Θεός έφτιαχνε την γειτονική Κέρκυρα, άδειασε λίγο πιο κει όλες τις πέτρες που του περίσσεψαν κι έτσι γεννήθηκαν οι Παξοί: Ένα ονειρεμένο νησί που συνδυάζει τα φιόρδ της Βόρειας Ευρώπης με τον ελληνικό ήλιο. Με 250.000 ελαιόδεντρα να πρασινίζουν τον τόπο.

Ο Πλίνιος, τον Α΄ μ.Χ. αιώνα, ονομάζει το νησί Πάξαι (θηλυκό). Ο Πολύβιος (201 – 120 π.Χ.) και ο Δίων (155 – 235 μ.Χ.) το λένε Πάξοι (αρσενικό). Ο Ησύχιος (Ε΄ μ.Χ. αιώνας) το λέει «Παξοίνης οι κατά την Ιταλίαν» παρανοώντας το «Παξοί νήσοι οι κατά την Ιταλίαν». Όλοι τους ασχολούνται με τους Παξούς, επειδή στα νερά τους έγινε η ναυμαχία ανάμεσα στην Τεύτα των Ιλλυριών και τους Κερκυραίους (βλ. [**Πατριδογνωσία**] «**Ιστορία νομού**

Κέρκυρα

κατάκτηση) που κατέληξε σε κατάληψη της Κέρκυρας από τους Ιλλυριούς και άμεση επέμβαση των Ρωμαίων που αποκατέστησαν την προηγούμενη τάξη πραγμάτων. Ήταν η πρώτη ρωμαϊκή επέμβαση στα ελληνικά πράγματα.

»: Η ρωμαϊκή

Στα επόμενα χίλια χρόνια, οι κάτοικοι του νησιού έζησαν στην αφάνεια. Στα 960 μ.Χ., πήγε εκεί ο ιστορικός Liutprand για να γράψει σε περιβάλλον ησυχίας τον τρίτο τόμο της ιστορίας του. Όταν τον ΙΓ' αιώνα οι Ανδεγαυοί πήραν την Κέρκυρα, προσάρτησαν και τους Παξούς στο βραχύβιο κράτος τους. Στα 1386, το νησί κατέκτησαν οι Βενετσιάνοι.

Το νησί με τις ελιές:

Στα 1423, ο βαρόνος Αδάμ Β' Σαν Ιππόλυτος ζήτησε από τη Βενετία την άδεια να κτίσει φρούριο για να προστατέψει το νησί («Pachassù» το ονομάζει) από τους πειρατές. Κτίστηκαν δύο: Ένα του Αγίου Νικολάου στον Γάιο και άλλο στη Λάκκα.

Από επίσημο έγγραφο του 1741 που ο Διονύσιος Ζέρμπας ανακάλυψε στο αρχειοφυλακείο των Παξών («Παξινά ιστορικά σημειώματα», Αθήνα, 1970), μαθαίνουμε ότι Παξινοί εθελοντές υπερασπίστηκαν την Πάργα και το Βουθρωτό, όταν ο στρατηγός Τουραχάν (ανάμεσα στα 1423 και 1455) πολιορκήσε τις πόλεις αυτές. Πήρε το Βουθρωτό, απέτυχε στην Πάργα. Για να τιμωρήσει τους Παξινοί, εκστράτευσε στο νησί. Πολιορκήσε το φρούριο, ενώ οι κάτοικοι κρύφτηκαν στις σπηλιές που αφθονούν στους Παξούς. Το φρούριο άντεξε.

Οι Τούρκοι σκορπίστηκαν στην ύπαιθρο καταστρέφοντας τις καλλιέργειες. Οι κάτοικοι του νησιού βγήκαν από τις σπηλιές κι έπεσαν πάνω τους. Οι Τούρκοι αιφνιδιάστηκαν, ο Τουραχάν σκέφτηκε πιο ώριμα ότι δεν ήταν δυνατόν να σπαταλά τον χρόνο του για τις πέτρες των Παξών, μπήκαν όλοι στα πλοία τους κι έφυγαν.

Ο Βενετσιάνος διοικητής των Παξών έπεισε τους κατοίκους να φυτέψουν ελιές. Στην

κυριολεξία, το νησί σκεπάστηκε από ελαιόδεντρα. Ακόμα και σήμερα, οι ελιές καλύπτουν τον ορίζοντα. Κάποια στιγμή, μετρήθηκαν 250.000 ρίζες. Τα 152 ερειπωμένα χειροκίνητα ελαιοτριβεία μαρτυρούν για την ανάπτυξη που γνώρισε ο τόπος. Γάιος, Λογγός και Λάκκα, τα τρία παραθαλάσσια χωριά και φυσικά λιμάνια, αναπτύχθηκαν όσο έπαιρνε. Με διάταγμα της Βενετίας, όλο το λάδι πήγαινε στους εμπόρους του δόγη. Απαγορευόταν η όπου αλλού εξαγωγή του.

Τους Βενετσιάνους διαδέχτηκαν οι δημοκρατικοί Γάλλοι (1797). Αυτούς οι Ρώσοι και οι Τούρκοι (1799). Μετά, οι Παξοί εντάχθηκαν στην «Πολιτεία των Επτά Ηνωμένων Νήσων». Το 1807, βρέθηκαν προσαρτημένοι στην αυτοκρατορική Γαλλία. Ο αγγλικός αποκλεισμός έφερε πείνα στο νησί. Μόνο ελιές φύτευαν εκεί κι αυτές δεν αρκούσαν για να τραφεί ο πληθυσμός. Στις 20 Μαΐου του 1810, οι Παξινοί επαναστάτησαν. Σκότωσαν τον διοικητή, κόμη Δημάκη Μακρή, και τον Λάσκαρη Γραμματικό και πήραν στο κυνήγι τους υπόλοιπους εκπροσώπους της γαλλικής εξουσίας.

Αντιπροσωπεία τους επισκέφτηκε τον Άγγλο διοικητή στη Λευκάδα και ζήτησε η Βρετανία να καταλάβει το νησί. Αντί για τους Άγγλους, στους Παξούς έφτασε ο γαλλικός στρατός. Η επανάσταση πνίγηκε. Με ψήφισμά του, ο διοικητής της Κέρκυρας διέταξε την εισαγωγή 44 πρωταιτίων σε δίκη. Συνελήφθησαν οι 19 καθώς οι υπόλοιποι 35 διέφυγαν. Δικάστηκαν ερήμην. Από τους 44, οι 42 κρίθηκαν ένοχοι και καταδικάστηκαν σε θάνατο. Οι επτά τουφεκίστηκαν στο φρούριο της Κέρκυρας (23 Σεπτεμβρίου 1811).

Οι Άγγλοι πήραν το νησί στα 1814. Ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ο ταγματάρχης που κατέλαβε το φρούριο και εξουδετέρωσε τη φρουρά χωρίς να χρειαστεί να δώσει μάχη. Στα 1819, ο απόστολος της Φιλικής Εταιρείας, Αριστείδης Παπάς, έφτασε στους Παξούς και οργάνωσε τοπική Εφορία της Φιλικής Εταιρείας. Επικεφαλής της μπήκε ο Γεώργιος Μαρίνου Λουρόπουλος. Η «Εφορία» έδρασε ποικιλότροπα αλλά το νησί ανήκε στους Άγγλους.

Τον Μάιο του 1821, ένα τουρκικό ιστιοφόρο ήταν ελλιμενισμένο στον Γάιο. Το συνόδευε Τούρκος τσαούσης (λοχίας) με επίσημη αλληλογραφία. Το πλοίο ήταν φορτωμένο τρόφιμα για τον μπέη της Πρέβεζας. Απέπλευσε στις 10 του μήνα.

Πίσω του και κρυφά από τις αρχές, έφυγε παξινό καράβι με πλοίαρχο τον καλόγερο Αναστάσιο Λύχνο, επονομαζόμενο Γάτο, και πλήρωμα εννιά άνδρες. Πρόλαβαν τους Τούρκους μεσοπέλαγα. Το ρεσάλτο απέφερε τον θάνατο του τσαούση και ενός από τους

ναύτες του τουρκικού πλοίου. Οι υπόλοιποι παραδόθηκαν. Το φορτίο άλλαξε χέρια και οι Παξινοί έπλευσαν προς άγνωστη κατεύθυνση. Οι Τούρκοι έπιασαν Λευκάδα. Οι ανακρίσεις εντόπισαν τους δράστες που όμως δεν ξαναγύρισαν στο νησί. Οι Άγγλοι δήμευσαν τις περιουσίες τους.

Οι Παξοί αποδόθηκαν στην Ελλάδα το 1864, μαζί με τα άλλα νησιά του Ιονίου.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 10.5.2010)